

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL PAREIŠKĖJOS LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIŲ GRUPĖS PRAŠYMO IŠTIRTI LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2012 M. BIRŽELIO 6 D. NUTARIMU NR. 702 PATVIRTINTO KURŠIŲ NERIJOS NACIONALINIO PARKO TVARKYMO PLANO NUOSTATŲ ATITIKTĮ LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI IR ĮSTATYMAMS DALIES PRIĖMIMO IR JO DALIES GRAŽINIMO

2018 m. rugpjūčio 31 d. Nr. KT17-S7/2018

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Gintaro Godos, Vytauto Greičiaus, Danutės Jočienės, Gedimino Mesonio, Vyto Miliaus, Daivos Petrylaitės, Janinos Stripeikienės, Dainiaus Žalimo, sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje apsvaustė pareiškėjos Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės prašymą Nr. 1B-14/2018.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

1. Konstituciniame Teisme gautas Seimo narių grupės prašymas „ištirti ar:

(1) 2012 m. birželio 6 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 702 Dėl Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano patvirtinimo (Žin., 2012, Nr. 70-3592) 9.2.1.7 ir 9.2.3.2 punktai neprieštarauja Konstitucijos 109 straipsnio 1 daliai bei Statybos įstatymo 33 straipsnio 2 daliai bei valdžių padalijimo principui (Konstitucijos 5 straipsnis), taip pat Konstitucijos 23 straipsnio nuostatomis bei Civilinio kodekso 4.93 straipsniui;

(2) 2012 m. birželio 6 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 702 Dėl Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano patvirtinimo (Žin., 2012, Nr. 70-3592) 9.2.1.5, 9.2.1.7, 9.2.1.8, 9.2.2.5, 9.2.2.15, 9.2.3.2, 9.2.3.5, 9.2.3.6, 9.3.2.3, 9.4.2.10 ir 9.7.1.3 punktuose nustatytas teisinis reglamentavimas neprieštarauja Teritorijų planavimo įstatymo <...> 17 straipsnio 5 daliai, 6 dalies 1 punktui ir 6 punktui, 18 straipsnio 1 daliai ir 2 daliai, 21 straipsnio 2 dalies 4 punktui ir 3 daliai;

(3) 2012 m. birželio 6 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 702 Dėl Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano patvirtinimo (Žin., 2012, Nr. 70-3592) 9 punkto 9.2.1; 9.2.2; 9.2.3 papunkčiai ir 9.3 punktas neprieštaruoja Saugomų teritorijų įstatymo 24 str. 4 d. ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 5 str. 10 d. 2 ir 17 punktams;

(4) 2012 m. birželio 6 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 702 Dėl Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano patvirtinimo 9 punkto 9.2.1; 9.2.2; 9.2.3 papunkčiai ir 9.3 punktas neprieštaruoja Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 19 straipsnio 1 daliai ir 2 dalies 1 ir 2 punktams, 22 straipsnio 1, 2, 3, 4, 5, 6 dalims, taip pat Konstitucijos 42 straipsnio 2 daliai“.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

I

2. Pareiškėja prašo ištirti Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 702 „Dėl Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano patvirtinimo“ (toliau – ir Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimas) patvirtinto Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano (toliau – ir Planas) 9.2.1, 9.2.1.5, 9.2.1.7, 9.2.1.8, 9.2.2, 9.2.2.5, 9.2.2.15, 9.2.3, 9.2.3.2, 9.2.3.5, 9.2.3.6, 9.3, 9.3.2.3, 9.4.2.10, 9.7.1.3 punktų atitiktį Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, Lietuvos Respublikos statybos įstatymo (2016 m. birželio 30 d. redakcija), Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (2013 m. birželio 27 d. redakcija), Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo (2001 m. gruodžio 4 d. redakcija), Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (2004 m. rugsėjo 28 d. redakcija) nuostatomis.

2.1. Pažymėtina, kad iki ginčijamo teisinio reguliavimo įtvirtinimo galiojo Vyriausybės 1994 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. 1269 „Dėl Kuršių nerijos nacionalinio parko planavimo schemas (generalinio plano)“ (toliau – ir Vyriausybės 1994 m. gruodžio 19 d. nutarimas) patvirtinta Kuršių nerijos nacionalinio parko planavimo schema (generalinis planas). Dėl šio Vyriausybės nutarimo atitikties Konstitucijai Konstitucinis Teismas priėmė 2007 m. birželio 27 d. nutarimą, kuriuo pripažino, kad Vyriausybės 1994 m. gruodžio 19 d. nutarimas Nr. 1269 „Dėl Kuršių nerijos nacionalinio parko planavimo schemas (generalinio plano)“ (1994 m. gruodžio 19 d. redakcija) pagal paskelbimo tvarką neprieštaravo Konstitucijai.

Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu patvirtinus Planą, kurio nuostatas ginčija pareiškėja, Vyriausybės 1994 m. gruodžio 19 d. nutarimas (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais), kuriuo buvo patvirtinta minėtoji planavimo schema, pripažintas netekusiu galios.

2.2. Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimas, kuriuo patvirtintas Planas, priimtas, kaip nurodyta jo preambulėje, vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo (2004 m. sausio 15 d. redakcija su vėlesniais pakeitimais ir papildymais) 18 straipsniu ir Saugomų teritorijų įstatymo

(2001 m. gruodžio 4 d. redakcija) 28 straipsnio 6 dalimi. Teritorijų planavimo įstatymo (2004 m. sausio 15 d. redakcija su vėlesniais pakeitimais ir papildymais) 18 straipsnyje buvo reglamentuojamas specialiųjų teritorijų planavimo dokumentų rengimas, keitimas, derinimas, tvirtinimas ir galiojimas. Šio straipsnio 7 dalyje, be kita ko, buvo nustatyta, kad į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą įrašytų teritorijų specialiuosius saugomų teritorijų tvarkymo planus tvirtina Vyriausybė. Saugomų teritorijų įstatymo (2001 m. gruodžio 4 d. redakcija) 28 straipsnio, kuriame reglamentuojamas saugomų teritorijų planavimas, 6 dalyje, be kita ko, buvo nustatyta, kad nacionalinių parkų bei jų zonų ribų planus tvirtina Seimas, o saugomų teritorijų tvarkymo planus (planavimo schemas) ir projektus tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliotos institucijos. Šiame kontekste pažymėtina, kad Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimas, kuriuo patvirtintas Planas, priimtas atsižvelgus į Seimo 2010 m. gruodžio 22 d. nutarimą „Dėl Kuršių nerijos nacionalinio parko ir jo zonų ribų plano patvirtinimo“, kuriuo, vadovaujantis minėtąja Saugomų teritorijų įstatymo (2001 m. gruodžio 4 d. redakcija) 28 straipsnio 6 dalimi, patvirtintas Kuršių nerijos nacionalinio parko ir jo zonų ribų planas ir pasiūlyta Vyriausybei patvirtinti Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo planą.

Taigi Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu patvirtintas Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo planas, kurio nuostatas ginčija pareiškėja, pagal minėtą Teritorijų planavimo įstatyme (2004 m. sausio 15 d. redakcija su vėlesniais pakeitimais ir papildymais) ir Saugomų teritorijų įstatyme (2001 m. gruodžio 4 d. redakcija) įtvirtintą teisinį reguliavimą yra specialusis saugomos teritorijos tvarkymo planas.

2.3. Pažymėtina, kad Plane nurodytos *inter alia* principinės Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo koncepcijos nuostatos (1 punktas), įtvirtintas siekis, derinant kultūrinio kraštovaizdžio vertybių apsaugos, Kuršių nerijos gyventojų ir lankytojų interesus, nepažeisti Kultūros vertybių registre nurodytų saugomų kultūros paveldo objektų ir vietovių vertingųjų savybių (2 punktas), nurodyti taikomi bendri kraštovaizdžio apsaugos ir tvarkymo principai (4 punktas), taip pat nustatyta, kad tipinė kraštovaizdžio tvarkymo zonų ir jų reglamentų sistema pritaikyta Kuršių nerijos kraštovaizdžiui (atsižvelgiant į Kuršių nerijos unikalumą ir naudojimo savitumą; 5 punktas), išskirtos konservacinės paskirties žemės, miškų ūkio paskirties žemės, vandens ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos (6, 7, 8 punktai), taip pat kitos paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos (9 punktas).

3. Pareiškėja Seimo narių grupė Konstitucinio Teismo prašo ištirti:

– Plano 9.2.1, 9.2.2, 9.2.3, 9.3 punktų atitiktį Konstitucijos 42 straipsnio 2 daliai, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (2004 m. rugsėjo 28 d. redakcija) 19 straipsnio 1 daliai, 2 dalies 1, 2 punktams, 22 straipsnio 1, 2, 3, 4, 5, 6 dalims;

– Plano 9.2.1, 9.2.2, 9.2.3, 9.3 punktų atitiktį Saugomų teritorijų įstatymo (2001 m. gruodžio 4 d. redakcija) 24 straipsnio 4 daliai ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (2004 m.

rugsėjo 28 d. redakcija) 5 straipsnio 10 dalies 2, 17 punktams;

– Plano 9.2.1.5, 9.2.1.7, 9.2.1.8, 9.2.2.5, 9.2.2.15, 9.2.3.2, 9.2.3.5, 9.2.3.6, 9.3.2.3, 9.4.2.10, 9.7.1.3 punktų atitiktį Teritorijų planavimo įstatymo (2013 m. birželio 27 d. redakcija) 17 straipsnio 5 daliai, 6 dalies 1, 6 punktams, 18 straipsnio 1, 2 dalims, 21 straipsnio 2 dalies 4 punktui, 3 daliai;

– Plano 9.2.1.7, 9.2.3.2 punktų atitiktį Konstitucijos 23 straipsniui, 109 straipsnio 1 daliai, konstituciniam valdžių padalijimo principui, Civilinio kodekso 4.93 straipsniui, Statybos įstatymo (2016 m. birželio 30 d. redakcija) 33 straipsnio 2 daliai.

4. Pagal Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 66 straipsnio 1 dalies 8 punktą prašyme ištirti teisės akto atitiktį Konstitucijai, kuriuo kreipiamasi į Konstitucinį Teismą, turi būti nurodyta pareiškėjo pozicija dėl teisės akto atitikties Konstitucijai ir tos pozicijos juridinis pagrindimas su nuorodomis į įstatymus.

Kaip ne kartą yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, pareiškėjo pozicija dėl teisės akto (jo dalies) atitikties Konstitucijai pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį turi būti nurodyta aiškiai, nedviprasmiškai, prašyme turi būti išdėstyti argumentai ir motyvai, pagrindžiantys pareiškėjo abejonę dėl teisės akto (jo dalies) atitikties Konstitucijai. Vadinasi, prašyme ištirti teisės akto (jo dalies) atitiktį Konstitucijai pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį turi būti aiškiai nurodyti konkretūs teisės akto straipsniai (jų dalys), punktai, kurių atitiktimi Konstitucijai pareiškėjas abejoja, taip pat konkrečios Konstitucijos nuostatos – normos ir (arba) principai, kuriems, pareiškėjo nuomone, prieštarauja konkrečiai nurodyti ginčijamo teisės akto straipsniai ar punktai. Prašyme ištirti teisės akto (jo dalies) atitiktį Konstitucijai pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį taip pat turi būti aiškiai nurodyti teisiniai motyvai, pagrindžiantys pareiškėjo abejonę dėl kiekvieno konkrečiai nurodyto ginčijamo teisės akto (jo dalies) straipsnio (jo dalies) ar punkto atitikties konkrečiai nurodytoms Konstitucijos nuostatomis. Priešingu atveju prašymas ištirti teisės akto (jo dalies) atitiktį Konstitucijai pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį laikytinas neatitinkančiu Konstitucinio Teismo įstatymo 66 straipsnio reikalavimų (*inter alia* 2009 m. spalio 29 d., 2016 m. rugpjūčio 29 d., 2017 m. rugsėjo 27 d. sprendimai).

Prašyme ištirti teisės akto (jo dalies) atitiktį Konstitucijai pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį nenurodžius *inter alia* teisinių motyvų, pagrindžiančių pareiškėjo abejonę dėl kiekvieno konkrečiai nurodyto ginčijamo teisės akto (jo dalies) straipsnio (jo dalies) ar punkto atitikties konkrečiai nurodytoms Konstitucijos nuostatomis pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį, ir tokį prašymą priėmus nagrinėti Konstituciniame Teisme bei pagal jį pradėjus bylą būtų suvaržytos ir suinteresuoto asmens – valstybės institucijos, išleidusios ginčijamą teisės aktą, teisės, nes suinteresuotam asmeniui taptų sunkiau teikti paaiškinimus dėl pareiškėjo argumentų ir rengtis teisminiam nagrinėjimui (*inter alia* 2004 m. balandžio 16 d., 2012 m. balandžio 25 d., 2017 m. rugsėjo 27 d. sprendimai).

II

5. Pareiškėja prašo ištirti Plano 9.2.1, 9.2.2, 9.2.3, 9.3 punktų atitiktį *inter alia* Konstitucijos 42 straipsnio 2 daliai, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (2004 m. rugsėjo 28 d. redakcija) 19 straipsnio 1 daliai, 2 dalies 1, 2 punktams, 22 straipsnio 1, 2, 3, 4, 5, 6 dalims.

5.1. Pažymėtina, kad Plano 9.2 punkte pagal urbanistinę ir architektūrinę specifiką yra išskirtos tam tikros Kuršių nerijos nacionalinio parko gyvenamosios ir visuomeninės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos.

Pareiškėjos ginčijamose Plano 9.2 punkto nuostatose yra įtvirtintas toks teisinis reguliavimas:

– Plano 9.2.1 punkte urbanistinių draustinių dalyse, tvarkomose konservavimo, restauravimo, atkūrimo ir pritaikymo priemonėmis, siekiant išlaikyti autentišką užstatymo struktūrą ir pastatų išvaizdą yra išskirta kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo zona GEk ir nustatytos šioje zonoje siekiamos išsaugoti kultūros paveldo objektų ir saugomų vietovių vertingosios savybės, leidžiami tvarkybos darbai, draudimas keisti sodybų (pastatų išdėstymo) struktūrą;

– Plano 9.2.2 punkte bendrąją kraštovaizdžio vertę turinčiose Kuršių nerijos gyvenamųjų vietovių dalyse, taip pat istorinio ir urbanistinių draustinių dalyse išskirta kraštovaizdžio atnaujinamojo tvarkymo zona GER, nustatytas šių teritorijų tvarkymo būdas;

– Plano 9.2.3 punkte vertingų planinės struktūros elementų turinčiose, tačiau praradusiose architektūrinę ir užstatymo vertę Kuršių nerijos urbanistinių draustinių dalyse, tvarkomose transformavimo ir atnaujinimo priemonėmis pagrįstu būdu, išskirta kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo zona GEp, nustatyta, kad taikomas pertvarkomojo tvarkymo reglamentas, užtikrinama planinės struktūros, jos elementų apsauga.

5.2. Ginčijamame Plano 9.3 punkte nustatyta, kad gyvenamosios ir visuomeninės paskirties žemės kraštovaizdžio rekreacinio tvarkymo zonos (rekreacinės gyvenvietės) – tai Kuršių nerijos gyvenamųjų vietovių dalys, kurių tvarkymo reglamentą lemia prioritetinis rekreacinis interesas, o svarbiausias kraštovaizdžio formavimo uždavinys – užtikrinti rekreacinės aplinkos kokybę; šiame Plano punkte pagal kraštovaizdžio tvarkymo pobūdį išskirtos tam tikros rekreacinių gyvenamųjų vietovių zonos.

6. Konstitucijos 42 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta valstybės pareiga remti kultūrą ir mokslą, rūpintis Lietuvos istorijos, meno ir kitų kultūros paminklų bei vertybių apsauga.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (2004 m. rugsėjo 28 d. redakcija) 19 straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta, kad viešajam pažinimui ir naudojimui saugomo objekto, kitokio objekto, esančio viešajam pažinimui ir naudojimui saugomame kompleksiniame objekte, vietovėje, valdytojas gali juo naudotis nekilnojamosios kultūros vertybės pase nurodytais būdais; šio straipsnio 2 dalies 1, 2 punktuose nustatytu teisiniu reguliavimu viešajam pažinimui ir naudojimui saugomame objekte, jo teritorijoje, vietovėje draudžiama naikinti ar kitaip žaloti

nekilnojamosios kultūros vertybės pase nurodytas vertingąsias savybes, teritorijoje ir apsaugos zonoje statyti statinius, kurie aukščiau, apimtimi ar išraiška nustelbtų kultūros paveldo objektą ar objektus ir trukdytų juos apžvelgti.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (2004 m. rugsėjo 28 d. redakcija) 22 straipsnyje nustatyta, kad saugomų objektų teritorijos, saugomos vietovės, apsaugos zonos tvarkomos ir veikla jose plėtojama pagal bendrojo ir specialiojo teritorijų planavimo bei strateginio planavimo dokumentus ir jais nustatomus paveldosaugos reikalavimus, parengtus vadovaujantis šio, Saugomų teritorijų, Teritorijų planavimo įstatymų nuostatomis (1 dalis); šio straipsnio 2 dalyje reglamentuojama institucijų kompetencija organizuojant nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialųjį teritorijų planavimą; 22 straipsnio 3 dalyje išskirti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiųjų planų tipai; šio straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo organizatoriai gali organizuoti kelių skirtingų kultūros paveldo apsaugos specialiųjų planų tipų rengimą viename specialiojo planavimo dokumente, taip pat kitų reikalingų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimą; specialiojo planavimo dokumentuose nustatyti paveldosaugos reikalavimai yra privalomi rengiant bendruosius, specialiuosius ir detaliuosius teritorijų planavimo dokumentus ir šie reikalavimai taip pat reglamentuoja žemės darbus, statinių ar įrenginių statybą, statinių aukštį, tūrį, užstatymo tankį ir intensyvumą, išorės apdailos medžiagas, apželdinimą, želdinių aukštį, tankį, rūšį, transporto srautus, jų intensyvumą (5 dalis); rengiami šie nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos strateginio planavimo dokumentai: paveldotvarkos planai, stebėsenos programos, kitos įvairios tikslinės programos ir veiksmų planai, o šių dokumentų rengimo ir tvirtinimo tvarką nustato Vyriausybė (6 dalis).

7. Pareiškėjos pozicija dėl ginčijamų Plano 9.2.1, 9.2.2, 9.2.3, 9.3 punktų prieštaravimo Konstitucijos 42 straipsnio 2 daliai, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (2004 m. rugsėjo 28 d. redakcija) 19 straipsnio 1 daliai, 2 dalies 1, 2 punktams, 22 straipsnio 1, 2, 3, 4, 5, 6 dalims grindžiama teiginiu, kad šiuose Plano punktuose nustatytas teisinis reguliavimas „apima Nidos, Preilos, Pervalkos, Juodkrantės gyvenviečių kultūrinių draustinių teritorijas, valstybės saugomas kultūros paveldo vietoves, ir <...> pažeidžia minėtų valstybės saugomų kultūros paveldo vietovių nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktais nustatytas vertingąsias savybes, o tuo pačiu ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje ir 2 dalies 1 ir 2 punkte nustatytus imperatyvus“.

7.1. Pažymėtina, kad pareiškėja nenurodo, kaip ir kokiais Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktais nustatytos minėtų vietovių vertingosios savybės ginčijamu teisiniu reguliavimu yra pažeidžiamos.

7.2. Pareiškėjos cituojamos Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (2004 m. rugsėjo 28 d. redakcija) nuostatos, be kita ko, yra susijusios su institucijų kompetencija

organizuojant nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialųjį teritorijų planavimą. Pažymėtina, kad pareiškėja nepateikia argumentų, kodėl ginčijamu teisiniu reguliavimu jos pažeidžiamos ir kodėl Vyriausybės patvirtintas Planas negali apimti valstybės saugomų kultūros paveldo vietovių; pareiškėja taip pat nepateikia teisinės pozicijos ir ją pagrindžiančių argumentų, kodėl ginčijamuose Plano 9.2.1, 9.2.2, 9.2.3, 9.3 punktuose nustatytu teisiniu reguliavimu pažeidžiamos Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (2004 m. rugsėjo 28 d. redakcija) 22 straipsnio nuostatos, kuriomis reglamentuojami nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiųjų planų tipai ir šių planų rengimas, juose nustatytų paveldosaugos reikalavimų privalomumas (3, 4 dalys), nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos strateginio planavimo dokumentų rengimas (6 dalis).

7.3. Pažymėtina ir tai, kad pareiškėja cituoja oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatas, atskleidžiančias konstitucinę kultūros sampratą, be kita ko, kad kultūra yra nacionalinė vertybė, turinti visuotinę reikšmę, kad kultūros valstybinis rėmimas, kultūros paminklų bei vertybių apsauga yra viešasis interesas, svarbi valstybės funkcija ir kad pagal Konstituciją negali būti tokio teisinio reguliavimo, kad valstybė iš esmės nepalaikytų prie kultūros plėtros prisidedančių institucijų sistemos, tačiau šių nuostatų nesusieja su ginčijamuose Plano punktuose įtvirtintu teisiniu reguliavimu.

8. Taigi pareiškėja prašyme nepateikia teisinių argumentų, kodėl ginčijamuose Plano 9.2.1, 9.2.2, 9.2.3, 9.3 punktuose įtvirtintu teisiniu reguliavimu yra pažeidžiama Konstitucijos 42 straipsnio 2 dalis, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (2004 m. rugsėjo 28 d. redakcija) 19 straipsnio 1 dalis, 2 dalies 1, 2 punktai, 22 straipsnio 1, 2, 3, 4, 5, 6 dalys.

III

9. Minėta, kad pareiškėja prašo ištirti Plano 9.2.1, 9.2.2, 9.2.3, 9.3 punktų atitiktį, be kita ko, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (2004 m. rugsėjo 28 d. redakcija) 5 straipsnio 10 dalies 2, 17 punktams, Saugomų teritorijų įstatymo (2001 m. gruodžio 4 d. redakcija) 24 straipsnio 4 daliai.

Pažymėtina, kad pareiškėja abejoja, ar „Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo planas, įtraukiant reglamentavimą, susijusį su urbanistiniais (kultūriniais) draustiniais (Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano 9 punktas), buvo parengtas bei priimtas laikantis įstatymo nustatytų teisės akto priėmimo procedūrų ir įgaliotų subjektų“, ar „Aplinkos ministerijai atskaitingos institucijos, rengdamos Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo planą, neperžengė savo kompetencijos ribų“.

10. Pažymėtina, kad pareiškėja ginčija Plano 9.2.1, 9.2.2, 9.2.3, 9.3 punktų atitiktį Saugomų teritorijų įstatymo (2001 m. gruodžio 4 d. redakcija) 24 straipsnio 4 daliai, tačiau prašyme cituoja įvairias kitas šio įstatymo nuostatas, kaip antai 8 straipsnio 4 dalį, 23 straipsnio 4 dalį, 27 straipsnio 2, 4, 6 dalis. Paminėtina, kad šiomis nuostatomis, be kita ko, reglamentuojama institucijų

kompetencija organizuojant saugomų teritorijų apsaugą ir tvarkymą.

Taip pat paminėtina, kad Saugomų teritorijų įstatymo (2001 m. gruodžio 4 d. redakcija) 24 straipsnyje nėra 4 dalies, Plano 9.2.1, 9.2.2, 9.2.3, 9.3 punktų atitiktį kuriai prašo iširti pareiškėja. Todėl iš prašymo turinio neaišku, kokiai Saugomų teritorijų įstatymo (2001 m. gruodžio 4 d. redakcija) nuostatai, pasak pareiškėjos, prieštarauja Plano 9.2.1, 9.2.2, 9.2.3, 9.3 punktai.

11. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (2004 m. rugsėjo 28 d. redakcija) 5 straipsnio 10 dalyje reglamentuojama Kultūros paveldo departamento prie Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos (toliau – Kultūros paveldo departamentas) kompetencija. Šios dalies 2 punkte nustatyta, kad jis rengia kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančių teisės aktų projektus, o 17 punkte – kad organizuoja teritorijų planavimo dokumentų, įgyvendinančių šio įstatymo reikalavimus, rengimą.

12. Pažymėtina, jog iš pareiškėjos prašymo matyti, kad ji neginčija Vyriausybės kompetencijos tvirtinti Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo planą, tačiau abejoja, ar jo projektą parengė atitinkamus įgaliojimus turinti institucija.

12.1. Šiame kontekste pažymėtina, kad pagal Teritorijų planavimo įstatymo 5 straipsnio 4 dalies (2010 m. gegužės 20 d. redakcija) 1 punktą teritorijų planavimo dokumentų rengimą organizuoja Vyriausybės įgaliotos institucijos. Vyriausybės 2002 m. balandžio 10 d. nutarime Nr. 503 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą“, kuriame *inter alia* buvo nustatyti institucijų įgaliojimai nacionalinių parkų teritorijų planavimo dokumentų rengimo srityje, nustatyta, kad Aplinkos ministerija įgaliota teikti Vyriausybės nutarimų dėl nacionalinių parkų tvarkymo planų (planavimo schemų) patvirtinimo projektus (1.6 punktas (2005 m. gruodžio 22 d. redakcija)), o Kultūros ministerija – teikti Vyriausybės nutarimų projektus tik dėl vieno iš nacionalinių parkų, Trakų istorinio nacionalinio parko, tvarkymo plano (planavimo schemas) patvirtinimo (3.5 punktas (2005 m. gruodžio 22 d. redakcija)).

12.2. Pareiškėja neatsižvelgia į šį teisinį reguliavimą ir, abejodama, ar Planas buvo parengtas ir priimtas laikantis įstatymo nustatytų teisės aktų priėmimo procedūrų ir įgaliotų subjektų, prašyme nepaaiškina, kokiomis jos cituojamomis Saugomų teritorijų įstatymo (2001 m. gruodžio 4 d. redakcija) ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (2004 m. rugsėjo 28 d. redakcija) nuostatomis įtvirtintos Plano priėmimo procedūros, taip pat nepagrindžia, kodėl Vyriausybė negalėjo įgalioti Aplinkos ministerijos ar jai atskaitingos institucijos parengti, suderinus su kitomis kompetentingomis institucijomis, saugomos teritorijos – Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano projekto. Paminėtina, kad, kaip matyti iš Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimo, kuriuo patvirtintas Planas, *travaux préparatoires*, Plano projektas įstatymų nustatyta tvarka buvo derinamas su kitomis institucijomis, *inter alia* Kultūros paveldo departamentu, kurio 2012 m. gegužės 23 d. rašte Nr. (1.29)2-1591, adresuotame Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos, nurodyta, kad Plano projektas su Kultūros paveldo departamentu buvo

suderintas. Be to, iš pareiškėjos prašymo neaišku, ar, jos nuomone, tik Kultūros paveldo departamentas turėjo rengti visą Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo planą, ar į šios institucijos kompetenciją, pasak pareiškėjos, patenkančios Plano nuostatos turėjo būti įtvirtintos atskirame Kultūros paveldo departamento parengtame dokumente, o ne bendrame Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plane.

13. Taigi pareiškėja nepateikia teisinių argumentų, kodėl Plano 9.2.1, 9.2.2, 9.2.3, 9.3 punktuose įtvirtintu teisiniu reguliavimu yra pažeidžiama Saugomų teritorijų įstatymas (2001 m. gruodžio 4 d. redakcija), taip pat Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (2004 m. rugsėjo 28 d. redakcija) 5 straipsnio 10 dalies 2, 17 punktų nuostatos.

IV

14. Kaip minėta, pareiškėja prašo ištirti *inter alia* Plano 9.2.1.5, 9.2.1.7, 9.2.1.8, 9.2.2.5, 9.2.2.15, 9.2.3.2, 9.2.3.5, 9.2.3.6, 9.3.2.3, 9.4.2.10, 9.7.1.3 punktų atitiktį Teritorijų planavimo įstatymo (2013 m. birželio 27 d. redakcija) 17 straipsnio 5 daliai, 6 dalies 1, 6 punktams, 18 straipsnio 1, 2 dalims, 21 straipsnio 2 dalies 4 punktui, 3 daliai.

15. Pareiškėjos pozicija dėl šių ginčijamų Plano punktų prieštaravimo minėtoms Teritorijų planavimo įstatymo (2013 m. birželio 27 d. redakcija) nuostatomis iš esmės grindžiama teiginiu, kad Vyriausybė Plane, kuris laikytinas specialiojo teritorijų planavimo dokumentu, neturėjo teisės nustatyti detaliesiems planams priskiriamų sprendinių, tokių kaip leistinas pastatų aukštis, sklypų užstatymo tankis, žemės naudojimo būdai, teritorijos naudojimo tipas ir kt.

16. Pareiškėjos ginčijamuose Plano punktuose nustatyta:

„9.2.1.5. teritorijoje L. Rėzos g. 26 ir 26A (Juodkrantė) sukuriamas tradicinis žvejo sodybos užstatymas: vienas gyvenamasis namas ir vienas priklausinys. Pastatams L. Rėzos g. 26A suteikiama tradicinė žvejo sodybos išvaizda. Pastatai negali būti blokuojami, negali būti naudojami žvejų sodybų pastatams nebūdingi elementai, jungtys tarp gyvenamojo pastato ir priklausinio. Įvažiavimas iš Ievos kalno gatvės pusės nenumatomas. Specialieji reikalavimai nustatomi saugomos vietovės – kultūrinio draustinio kultūros paveldo apsaugos specialiajame plane; <...>

9.2.1.7. sklype Lotmiškio g. 1 (Nida) gyvenamojo namo ir priklausinio tūriai atkuriamas iki 2003 m. sausio 31 d. buvusių dydžių. Statybų, vykdytų pagal neteisėtai išduotus statybą leidžiančius dokumentus, padariniai, kurie menkina vietovės vertingąsias savybes ir daro neigiamą poveikį vietovės tūrinei erdvinei kompozicijai, turi būti pašalinti, tarp jų: stiklinis priestatas (veranda) ir antras restorano medinės verandos aukštas, atstatomas dvišlaidis stogelis, o pirmas medinės verandos aukštas perstatomas perpus sumažinant verandos tūrį, taip pat išardoma jungtis tarp pastatų;

9.2.1.8. sklype Naglių g. 17 (Nida) paliekamas esamas užstatymo tankumas ir esamas pastatų aukštis. Rekonstruojant pastatus turi būti mažinamas pastatų tūris ir užstatymo tankumas,

nenumatomos Kuršių nerijai nebūdingos jungtys tarp besiribojančiuose sklypuose esančių priklausinių, formuojami Nidos senajai daliai būdingi sodybos želdiniai; <...>

9.2.2.5. sklype Purvynės g. 9 (Nida) paliekamas esamas užstatymo tankumas ir pastatų aukštis, rekonstruojant pastatus mažinamas užstatymo tankumas ir pastatų aukštis pagal reikalavimus, nustatytus saugomos vietovės – kultūrinio draustinio kultūros paveldo apsaugos specialiajame plane; <...>

9.2.2.15. sklypuose Kalno g. 12 ir 12B (Juodkrantė) rekonstruojami sovietiniais metais pastatyti pastatai, nedidinant esamo užstatymo tankumo ir pastatų aukščio. Jų architektūrinė išvaizda orientuojama į greta esančių vilų, viešbučių ir svečių namų išvaizdą, išlaikomas senosioms viloms būdingas masteliškumas, proporcijos, aukštis. Pastato, statomo buvusios valgyklos vietoje, aukštingumas – 1 aukštas su mansarda <...>. Teritorija tvarkoma, naujų pastatų statyba numatoma, pastatai rekonstruojami pagal reikalavimus, nustatytus saugomos vietovės – kultūrinio draustinio kultūros paveldo apsaugos specialiajame plane; <...>

9.2.3.2. sklype Naglių g. 20 (Nida) rekonstruojant esamus poilsio namus ar jų vietoje statant naujus, pastatų išvaizda keičiama į artimesnę saugomai aplinkai, nedidinamas esamas užstatymo tankumas ir didžiausias pastatų aukštis, pastatų tūriai skaidomi dalimis, atitinkančiomis Kuršių nerijai būdingą architektūrą ir medžiagas. Statybų, vykdytų pagal neteisėtai išduotus statybą leidžiančius dokumentus, padariniai, kurie menkina vietovės vertingąsias savybes ir daro neigiamą poveikį vietovės tūrinei erdvinei kompozicijai, turi būti pašalinti, tarp jų: prie pastato po detaliojo plano patvirtinimo (2004 m. rugsėjo 22 d.) pristatytas stiklinis priestatas teisės aktų nustatyta tvarka išardomas, taip pat išardoma pavėsinė šiaudiniu stogu prie Naglių g.; <...>

9.2.3.5. Juodkrantėje, prie marių esančioje teritorijoje, įskaitant sklypą L. Rėzos g. 1A, privalomai teismo sprendimu atkuriamą istoriškai iki 2000 metų susiformavusį užstatymo linija, nugriaunami istorinį užstatymą, teritorijos vaizdą ir savitumą iškreipę pastatai. Papildomai teritorija negali būti užstatyta, vietoj 3 pastatų (jachtininkų viešbučių) gali būti atkuriamas iki 2000 metų buvęs 1 pastatas kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo zonoje (GEk). Siekiant izoliuoti „Ažuolyno“ tūrį Juodkrantės panoramoje, matomoje iš marių, esančią neužstatytą teritoriją rekomenduojama apželdinti būdingais Juodkrantei želdiniais. Užstatytose teritorijose nedidinamas esamas pastatų aukštis ir esamas užstatymo tankumas, išskyrus atkuriamą buvusį pastatą;

9.2.3.6. būtina parengti Gintaro įlankos ir jos aplinkos detaliojo plano koncepciją pagal saugomos vietovės – kultūrinio draustinio kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano reikalavimus. Čia gali būti renginių vieta, galimos edukacinės ir komercinės paslaugos, įprasminančios gintaro gavybą, muziejinė ekspozicija. Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plane (toliau – Planas) numatyta galimybė iškelti druskų sandėlį – kelių aptarnavimo infrastruktūros objektą – iš Gintaro įlankos Juodkrantėje į NFu kraštovaizdžio tvarkymo zoną (Nidos–Smiltynės pl. 12, Neringa), kurioje yra stambiagabaričių atliekų priėmimo ir kompostavimo aikštelė. Jeigu,

įvertinus naujo druskų sandėlio teritorijų planavimo, projektavimo ir statybos sąnaudas, parinkta vieta pasirodė netinkama, būtų nagrinėjamos kitos alternatyvos. Druskos sandėlį pastačius naujoje vietoje, esamas druskų sandėlio pastatas šiaurinėje Gintaro įlankos dalyje Juodkrantėje teisės aktų nustatyta tvarka nugriaunamas, teritorija rekultivuojama. Gintaro įlankoje esantys pagal paskirtį nenaudojami menkaverčiai statiniai griaunami, tvoros nukeliamos, išlaikant visuomenei atvirą erdvę. Šie statybos ir griovimo darbai atliekami teisės aktų nustatyta tvarka; <...>

9.3.2.3. sklypuose Ievos Kalno g. 8, 10 ir 12 (Juodkrantė) neleidžiama didinti užstatymo tankumo ir esamo pastatų aukščio, plėsti užstatymo į šlaitus. Šlaituose negalima įrengti terasų, pavėsinių, papildomų laiptinių, tvirti šlaitų tvoromis ar kitaip mechaniškai paveikti greta esančių išraiškingos kopos šlaitų. Sutvarkomi ir renatūralizuojami neteisėtos žmogaus veiklos pažeisti kopų šlaitai: teisės aktų nustatyta tvarka likviduojamos terasos, pavėsinės, papildomos laiptinės, tvoros, kiti statiniai ir įrenginiai ir kita. Neveikiančią skysto kuro katilinę galima rekonstruoti, nedidinant užstatymo tankumo, tūrio, nekasant šlaitų, neleidžiama jos pritaikyti gyvenamajai paskirčiai; <...>

9.4.2.10. NRu¹¹ – urbanizuojama zona, apimanti esamus poilsio paskirties pastatus. Vykdamas pastatų rekonstrukciją, nedidinamas esamas užstatymo tankumas ir esamas pastatų aukštis. Rekonstruojant pastatus sklypuose Purvynės g. 15, 15A, 15B ir 15C (Nida), poilsio namų tūris architektūriniu sprendimu skaidomas į smulkesnes dalis, mažinamas pastatų tūris, užstatymo tankumas ir intensyvumas. Neleidžiama tvirti tvorų šlaituose ar kitaip mechaniškai paveikti kopų. Sutvarkomi ir renatūralizuojami neteisėtos žmogaus veiklos pažeisti kopų šlaitai: teisės aktų nustatyta tvarka likviduojamos terasos, pavėsinės, papildomos laiptinės, tvoros, kiti statiniai ir įrenginiai ir kita. Pastatus tikslinga naudoti poilsiui, žemės sklypams nustatyti atitinkamą žemės naudojimo būdą; <...>

9.7.1.3. buvusioje automobilių stovėjimo aikštelėje Preiloje pastatų statyba Kuršių nerijos nacionalinio parko planavimo schemoje (generaliniame plane) nebuvo numatyta, Plane pastatų statyba taip pat nenumatoma. Aikštelė turi būti naudojama automobiliams laikyti. Jeigu aikštelę naudoti pasidarytų netikslinga, ji išardoma, teritorija rekultivuojama.“

17. Pareiškėja ginčija Plano 9.2.1.5, 9.2.1.7, 9.2.1.8, 9.2.2.5, 9.2.2.15, 9.2.3.2, 9.2.3.5, 9.2.3.6, 9.3.2.3, 9.4.2.10, 9.7.1.3 punktų atitiktį Teritorijų planavimo įstatymo (šiuo metu galiojančios 2013 m. birželio 27 d. redakcijos) 17 straipsnio 5 daliai, kurioje nustatyti detaliųjų planų objektai, 6 dalies 1, 6 punktams, kuriuose įtvirtinti detaliųjų planų uždaviniai, 18 straipsnio „Detaliuosiuose planuose nustatomas teritorijos naudojimo reglamentas“ 1, 2 dalims, 21 straipsnio 2 dalies, kuria reglamentuojami specialiojo teritorijų planavimo uždaviniai, 4 punktui, 3 daliai, kurioje nustatyta, kokiais įstatymais turi vadovautis planavimo organizatorius, nustatydamas konkrečius specialiojo teritorijų planavimo uždavinius, tuo aspektu, kad Vyriausybė Plane, kuris laikytinas specialiojo teritorijų planavimo dokumentu, neturėjo teisės nustatyti detaliesiems planams priskiriamų sprendinių.

18. Pažymėtina, kad pareiškėja, grįsdama savo poziciją dėl ginčijamų Plano punktų prieštaravimo Teritorijų planavimo įstatymo (2013 m. birželio 27 d. redakcija) 17 straipsnio 5 daliai, 6 dalies 1, 6 punktams, 18 straipsnio 1, 2 dalims, neatsižvelgia į kitas šio įstatymo ir kitų su teritorijų planavimu susijusių įstatymų nuostatas.

18.1. Pagal Teritorijų planavimo įstatymo (2013 m. birželio 27 d. redakcija) 5 straipsnio 4 dalį specialiojo teritorijų planavimo dokumentams priskiriami saugomų teritorijų tvarkymo planai (3 punktas).

Kaip minėta, Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu patvirtintas Planas, kurio nuostatas ginčija pareiškėja, pagal Teritorijų planavimo įstatyme (2004 m. sausio 15 d. redakcija su vėlesniais pakeitimais ir papildymais) ir Saugomų teritorijų įstatyme (2001 m. gruodžio 4 d. redakcija) įtvirtintą teisinį reguliavimą yra specialusis saugomos teritorijos tvarkymo planas.

18.2. Pažymėtina, jog ginčijamo teisinio reguliavimo įtvirtinimo metu galiojusios redakcijos Teritorijų planavimo įstatymo 2 straipsnio 26 dalyje buvo nustatyta, kad saugomų teritorijų ir jų zonų planai (projektai) – tai specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kuriuose nustatomos saugomų teritorijų arba atskirų jų dalių naudojimo ir apsaugos kryptys, funkcinio prioriteto bei kraštovaizdžio tvarkymo zonų ribos ir reglamentai, konkrečios tvarkymo priemonės.

18.3. Šiuo metu galiojančios redakcijos Teritorijų planavimo įstatymo 2 straipsnyje nustatyta, kad teritorijų planavimo dokumento sprendinys – grafiškai ir raštu išreikštas teritorijų planavimo uždavinių sprendimo rezultatas (28 dalis); specialiojo teritorijų planavimo dokumentai – tai teritorijų planavimo dokumentai, kuriuose pagal teritorijų planavimo lygmenį ir uždavinius nustatomos tam tikroms veikloms planuojamų teritorijų naudojimo, tvarkymo ir (ar) apsaugos priemonės (15 dalis). Šiame kontekste pažymėtina, kad pagal Saugomų teritorijų įstatymo 2 straipsnio 38 dalį (2001 m. gruodžio 4 d., 2013 m. birželio 27 d. redakcijos) saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose yra patikslinami apribojimai ir nustatomos priemonės gamtos ir (ar) kultūros paveldo teritoriniams kompleksams ir objektams (vertybėms) išsaugoti, atkurti ir racionaliai naudoti.

18.4. Teritorijų planavimo įstatymo (2013 m. birželio 27 d. redakcija) 4 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad Vyriausybės patvirtintų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai turi aukštesnę teisinę galią už savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinius ir privalomai taikomi savivaldybėms rengiant, keičiant ar koreguojant savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus.

18.5. Pažymėtina, kad pareiškėja prašyme nepaaiškina, kodėl, atsižvelgiant į nurodytas ir į jos cituojamas Teritorijų planavimo įstatymo (2013 m. birželio 27 d. redakcija) 17 straipsnio 5 dalies, 6 dalies, 18 straipsnio 2 dalies, 21 straipsnio 2 dalies nuostatas, Vyriausybės patvirtintame saugomos teritorijos specialiojo teritorijų planavimo dokumente – Plane negali būti įtvirtinti detalūs konkrečių Kuršių nerijos nacionalinio parko teritorijų planavimo uždavinių sprendimo rezultatai

(sprendiniai), *inter alia* nustatantys konkrečias priemones gamtos ir (ar) kultūros paveldo teritoriniams kompleksams ir objektams (vertybėms) išsaugoti, atkurti ir racionaliai naudoti.

19. Minėta, kad iki ginčijamo teisinio reguliavimo įtvirtinimo galiojo Vyriausybės 1994 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. 1269 „Dėl Kuršių nerijos nacionalinio parko planavimo schemos (generalinio plano)“ patvirtinta Kuršių nerijos nacionalinio parko planavimo schema (generalinis planas); dėl šio Vyriausybės 1994 m. gruodžio 19 d. nutarimo atitikties Konstitucijai (jo paskelbimo aspektu) Konstitucinis Teismas priėmė 2007 m. birželio 27 d. nutarimą. Šiame nutarime konstatuota, kad ypatingą Kuršių nerijos reikšmę atspindi vaizdingai susipynęs gamtinis ir kultūrinis paveldas, kuris siejamas ne tik su materialiuoju ar dvasiniu aspektu, bet ir su patirtimi, kurią įgydavo kiekviena vietos gyventojų karta, o tai padeda atgaivinti prarastas Kuršių nerijos gamtines sistemas; Lietuvos valstybė visą laiką Kuršių neriją traktavo ir traktuoja kaip unikalų gamtos ir žmogaus sukurtą kraštovaizdžio kompleksą – saugotiną teritoriją, kuriai turi būti nustatytas ypatingas teisinis režimas; tai yra visuotinai žinomas faktas.

19.1. Šiame kontekste pažymėtina, kad 2000 m. lapkričio 29 d. UNESCO Pasaulio paveldo komiteto dvidešimt ketvirtajame posėdyje Kuršių nerija įtraukta į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą pagal šį kriterijų: „Kuršių nerija yra išskirtinis smėlio kopų, kurioms kyla nuolatinė gamtos jėgų (vėjo ir jūros) grėsmė, kraštovaizdžio pavyzdys. Po pražūtingos žmogaus veiklos intervencijos, dėl kurios iškilo pavojus nerijos išlikimui, padaryta žala buvo panaikinta, nes XIX a. buvo vykdomi Kuršių nerijos apsaugos ir procesų stabilizavimo darbai, kurie tęsiasi ir dabar.“

19.2. Konstitucinis Teismas 2007 m. birželio 27 d. nutarime pabrėžė ypatingą Kuršių nerijos nacionalinio parko planavimo schemos (generalinio plano) reikšmę ir konstatavo, kad Lietuvos Respublikos teisės aktuose (išleistuose įstatymų leidžiamosios valdžios arba vykdomosios valdžios institucijų) įtvirtinta principinė nuostata, kad Kuršių nerijos nacionalinis parkas tvarkomas pagal Vyriausybės patvirtintą Kuršių nerijos nacionalinio parko planavimo schemą (generalinį planą); joje įtvirtintų sprendinių nepaisymas neatitiktų bendrojo teisės principo *bona fides*. Konstitucinis Teismas šiame nutarime taip pat pažymėjo, kad nepaisant Kuršių nerijos nacionalinio parko planavimo schemoje (generaliniame plane) įtvirtintų sprendinių būtų ne tik pažeistas Kuršių nerijos, kaip unikalaus gamtos ir žmogaus sukurtą kraštovaizdžio komplekso – saugotinos teritorijos, tapatumas ir integralumas, bet ir nusižengta Konstitucijos 53, 54 straipsnių imperatyvams, *inter alia* Konstitucijos 54 straipsnio 1 dalies nuostatai, kad valstybė rūpinasi natūralios gamtinės aplinkos, gyvūnijos ir augalijos, atskirų gamtos objektų ir ypač vertingų vietovių apsauga, prižiūri, kad su saiku būtų naudojami, taip pat atkuriami ir gausinami gamtos ištekčiai, 53 straipsnio 3 dalies nuostatai, kad valstybė ir kiekvienas asmuo privalo saugoti aplinką nuo kenksmingų poveikių.

19.3. Pažymėtina, jog Konstitucinis Teismas 2014 m. rugsėjo 2 d. sprendime konstatavo, kad Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano ir anksčiau galiojusios Kuršių nerijos nacionalinio parko planavimo schemos (generalinio plano) reguliavimo dalykas yra analogiškas:

šiuose teritorijų planavimo dokumentuose pateikti Kuršių nerijos nacionalinio parko teritorijos naudojimo, tvarkymo, apsaugos ir pan. sprendiniai.

19.4. Pažymėtina, kad pareiškėja prašyme nesieja minėtų Konstitucinio Teismo 2007 m. birželio 27 d. nutarimo nuostatų su ginčijamu teisiniu reguliavimu, nepaaiškina, kodėl pagal Konstituciją, atsižvelgiant į Kuršių nerijos reikšmę Lietuvos valstybei, jos unikalumą ir į ypatingą Plano reikšmę, ginčijamuose jo 9.2.1.5, 9.2.1.7, 9.2.1.8, 9.2.2.5, 9.2.2.15, 9.2.3.2, 9.2.3.5, 9.2.3.6, 9.3.2.3, 9.4.2.10, 9.7.1.3 punktuose negali būti nustatyti konkretūs Kuršių nerijos nacionalinio parko teritorijos naudojimo, tvarkymo, apsaugos ir pan. sprendiniai.

20. Pareiškėja prašo ištirti Plano 9.2.1.5, 9.2.1.7, 9.2.1.8, 9.2.2.5, 9.2.2.15, 9.2.3.2, 9.2.3.5, 9.2.3.6, 9.3.2.3, 9.4.2.10, 9.7.1.3 punktų atitiktį *inter alia* Teritorijų planavimo įstatymo (2013 m. birželio 27 d. redakcija) 21 straipsnio 2 dalies 4 punktui, pagal kurį vienas iš specialiojo teritorijų planavimo uždavinių yra nustatyti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir veiklos plėtojimo nekilnojamojo kultūros paveldo vietovėse, kompleksiniuose nekilnojamojo kultūros paveldo objektuose ir jų apsaugos zonose paveldosaugos reikalavimus ir teritorijų ribas, tačiau prašyme nepateikia pozicijos ir ją pagrindžiančių argumentų, kodėl ginčijamuose Plano punktuose nustatytas teisinis reguliavimas neatitinka šios Teritorijų planavimo įstatymo (2013 m. birželio 27 d. redakcija) 21 straipsnio 2 dalies 4 punkto nuostatos.

21. Pažymėtina ir tai, kad pareiškėja prašo ištirti Plano 9.2.1.5, 9.2.1.7, 9.2.1.8, 9.2.2.5, 9.2.2.15, 9.2.3.2, 9.2.3.5, 9.2.3.6, 9.3.2.3, 9.4.2.10, 9.7.1.3 punktų atitiktį *inter alia* Teritorijų planavimo įstatymo (2013 m. birželio 27 d. redakcija) 21 straipsnio 3 daliai, pagal kurią konkrečius specialiojo teritorijų planavimo uždavinius planavimo organizatorius nustato vadovaudamasis Lietuvos Respublikos žemės įstatymu, Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymu, Lietuvos Respublikos miškų įstatymu, Saugomų teritorijų įstatymu, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos želdynų įstatymu, Lietuvos Respublikos turizmo įstatymu, Lietuvos Respublikos kelių įstatymu, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos pajūrio juostos įstatymu, Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymu ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymais.

Pažymėtina, kad pareiškėja prašyme nenurodo, kuriais įstatymais, nurodytais Teritorijų planavimo įstatymo (2013 m. birželio 27 d. redakcija) 21 straipsnio 3 dalyje, jos manymu, nebuvo vadovaujamosi planavimo organizatoriui nustatant konkrečius specialiojo teritorijų planavimo uždavinius, ir nepateikia savo poziciją pagrindžiančių teisinių argumentų.

22. Taigi pareiškėja nepateikia teisinių argumentų, kodėl Plano 9.2.1.5, 9.2.1.7, 9.2.1.8, 9.2.2.5, 9.2.2.15, 9.2.3.2, 9.2.3.5, 9.2.3.6, 9.3.2.3, 9.4.2.10, 9.7.1.3 punktuose įtvirtintu teisiniu reguliavimu yra pažeidžiama Teritorijų planavimo įstatymo (2013 m. birželio 27 d. redakcija) 17 straipsnio 5 dalis, 6 dalies 1, 6 punktai, 18 straipsnio 1, 2 dalys, 21 straipsnio 2 dalies 4 punktas,

3 dalis.

23. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad pareiškėjos prašyme nepateikti teisiniai argumentai, kuriais būtų grindžiama jos pozicija dėl Plano 9.2.1, 9.2.2, 9.2.3, 9.3 punktų prieštaravimo Konstitucijos 42 straipsnio 2 daliai, Saugomų teritorijų įstatymui (2001 m. gruodžio 4 d. redakcija), Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (2004 m. rugsėjo 28 d. redakcija) 5 straipsnio 10 dalies 2, 17 punktams, 19 straipsnio 1 daliai, 2 dalies 1, 2 punktams, 22 straipsnio 1, 2, 3, 4, 5, 6 dalims, Plano 9.2.1.5, 9.2.1.7, 9.2.1.8, 9.2.2.5, 9.2.2.15, 9.2.3.2, 9.2.3.5, 9.2.3.6, 9.3.2.3, 9.4.2.10, 9.7.1.3 punktų prieštaravimo Teritorijų planavimo įstatymo (2013 m. birželio 27 d. redakcija) 17 straipsnio 5 daliai, 6 dalies 1, 6 punktams, 18 straipsnio 1, 2 dalims, 21 straipsnio 2 dalies 4 punktui, 3 daliai.

Tad ši pareiškėjos prašymo dalis neatitinka Konstitucinio Teismo įstatymo 66 straipsnio 1 dalies 8 punkto reikalavimų.

Jeigu prašymas (jo dalis) neatitinka Konstitucinio Teismo įstatymo 66 straipsnyje nustatytų reikalavimų, pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 70 straipsnį jis yra grąžinamas pareiškėjui. Prašymo grąžinimas neatima teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą bendra tvarka, kai bus pašalinti trūkumai.

Vadinasi, yra pagrindas grąžinti pareiškėjai Seimo narių grupei nurodytą prašymo dalį.

V

24. Minėta, kad pareiškėja Seimo narių grupė prašo iširti *inter alia* Plano 9.2.1.7, 9.2.3.2 punktų atitiktį Konstitucijos 23 straipsniui, 109 straipsnio 1 daliai, konstituciniam valdžių padalijimo principui, Civilinio kodekso 4.93 straipsniui, Statybos įstatymo (2016 m. birželio 30 d. redakcija) 33 straipsnio 2 daliai.

24.1. Kaip minėta, šiuose Plano punktuose nustatyta:

„9.2.1.7. sklype Lotmiškio g. 1 (Nida) gyvenamojo namo ir priklausinio tūriai atkuriamas iki 2003 m. sausio 31 d. buvusių dydžių. Statybų, vykdytų pagal neteisėtai išduotus statybą leidžiančius dokumentus, padariniai, kurie menkina vietovės vertingąsias savybes ir daro neigiamą poveikį vietovės tūrinei erdvinei kompozicijai, turi būti pašalinti, tarp jų: stiklinis priestatas (veranda) ir antras restorano medinės verandos aukštas, atstatomas dvišlaidis stogelis, o pirmas medinės verandos aukštas perstatomas perpus sumažinant verandos tūrį, taip pat išardoma jungtis tarp pastatų; <...>

9.2.3.2. sklype Naglių g. 20 (Nida) rekonstruojant esamus poilsio namus ar jų vietoje statant naujus, pastatų išvaizda keičiama į artimesnę saugomai aplinkai, nedidinamas esamas užstatymo tankumas ir didžiausias pastatų aukštis, pastatų tūriai skaidomi dalimis, atitinkančiomis Kuršių nerijai būdingą architektūrą ir medžiagas. Statybų, vykdytų pagal neteisėtai išduotus statybą leidžiančius dokumentus, padariniai, kurie menkina vietovės vertingąsias savybes ir daro neigiamą

poveikį vietovės tūrinei erdvinei kompozicijai, turi būti pašalinti, tarp jų: prie pastato po detaliojo plano patvirtinimo (2004 m. rugsėjo 22 d.) pristatytas stiklinis priestatas teisės aktų nustatyta tvarka išardomas, taip pat išardoma pavėsinė šiaudiniu stogu prie Naglių g.“

24.2. Pareiškėjos pozicija dėl Plano 9.2.1.7, 9.2.3.2 punktų prieštaravimo Konstitucijos 23 straipsniui, 109 straipsnio 1 daliai, konstituciniam valdžių padalijimo principui, Civilinio kodekso 4.93 straipsniui, Statybos įstatymo (2016 m. birželio 30 d. redakcija) 33 straipsnio 2 daliai grindžiama teiginiu, kad šiuose Plano punktuose yra įtvirtinti statybų, vykdytų pagal neteisėtai išduotus statybą leidžiančius dokumentus, šalinimo padariniai, dėl kurių apimties ir būdo gali spręsti tik teismas.

Prašyme pateikiami argumentai, kodėl, pareiškėjos nuomone, Vyriausybės nutarimu patvirtinto Plano 9.2.1.7, 9.2.3.2 punktuose negalėjo būti įtvirtintas ginčijamas teisinis reguliavimas, *inter alia* teigiama, kad Vyriausybė negali spręsti klausimų, priskirtų teismo kompetencijai, kaip antai konstatuoti fakto, kad Plano 9.2.1.7, 9.2.3.2 punktuose nurodytuose žemės sklypuose buvo vykdomos statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą, numatyti, kaip konkrečiu atveju turi būti šalinami tokių statybų padariniai.

24.3. Konstatuotina, kad pareiškėjos prašyme pateikti teisiniai argumentai, kuriais grindžiama jos pozicija dėl Plano 9.2.1.7, 9.2.3.2 punktuose įtvirtinto teisinio reguliavimo prieštaravimo Konstitucijos 23 straipsniui, 109 straipsnio 1 daliai, konstituciniam valdžių padalijimo principui, Civilinio kodekso 4.93 straipsniui, Statybos įstatymo (2016 m. birželio 30 d. redakcija) 33 straipsnio 2 daliai.

Ši pareiškėjos prašymo dalis atitinka Konstitucinio Teismo įstatymo reikalavimus ir yra priimtina.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 22 straipsnio 3, 4 dalimis, 25 straipsniu, 28 straipsniu, 66 straipsnio 1 dalies 8 punktu, 70 straipsniu, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

1. Priimti pareiškėjos Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės prašymą Nr. 1B-14/2018 ištirti, ar Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsniui, 109 straipsnio 1 daliai, konstituciniam valdžių padalijimo principui, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.93 straipsniui, Lietuvos Respublikos statybos įstatymo (2016 m. birželio 30 d. redakcija) 33 straipsnio 2 daliai neprieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 702 „Dėl Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano patvirtinimo“ patvirtinto Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano 9.2.1.7, 9.2.3.2 punktai.

2. Gražinti pareiškėjai Lietuvos Respublikos Seimo narių grupei prašymą Nr. 1B-14/2018 ištirti, ar:

– Lietuvos Respublikos Konstitucijos 42 straipsnio 2 daliai, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymui (2001 m. gruodžio 4 d. redakcija), Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (2004 m. rugsėjo 28 d. redakcija) 5 straipsnio 10 dalies 2, 17 punktams, 19 straipsnio 1 daliai, 2 dalies 1, 2 punktams, 22 straipsnio 1, 2, 3, 4, 5, 6 dalims neprieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 702 „Dėl Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano patvirtinimo“ patvirtinto Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano 9.2.1, 9.2.2, 9.2.3, 9.3 punktai;

– Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (2013 m. birželio 27 d. redakcija) 17 straipsnio 5 daliai, 6 dalies 1, 6 punktams, 18 straipsnio 1, 2 dalims, 21 straipsnio 2 dalies 4 punktui, 3 daliai neprieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 702 „Dėl Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano patvirtinimo“ patvirtinto Kuršių nerijos nacionalinio parko tvarkymo plano 9.2.1.5, 9.2.1.7, 9.2.1.8, 9.2.2.5, 9.2.2.15, 9.2.3.2, 9.2.3.5, 9.2.3.6, 9.3.2.3, 9.4.2.10, 9.7.1.3 punktai.

Šis Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė

Gintaras Goda

Vytautas Greičius

Danutė Jočienė

Gediminas Mesonis

Vytas Milius

Daiva Petrylaitė

Janina Stripeikienė

Dainius Žalimas